

ZAKON
O DOPUNSKIM PRAVIMA BRANITELJA I
ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI

I-OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom uređuju se: uvjeti, način i postupak za ostvarivanje dopunskih prava ratnih vojnih invalida i članova njihovih obitelji, članova obitelji poginulih, umrlih i nestalih branitelja (u daljem tekstu: obitelji poginulih, umrlih, nestalih branitelja) i demobiliziranih branitelja, osoba zaslužnih u Domovinskom ratu (dobitnika ratnih priznanja ili odlikovanja), koji imaju prebivalište na području Hercegovačko-neretvanske županije (u daljem tekstu: Županija), kao i druga pitanja iz oblasti braniteljsko-invalidske zaštite.

Članak 2.

- Braniteljem, u smislu ovog Zakona, smatra se pripadnik Armije Republike Bosne i Hercegovine, Hrvatskog vijeća obrane i policije nadležnog organa unutarnjih poslova (u daljem tekstu: Oružane snage) koji je sudjelovao u obrani Bosne i Hercegovine (početak agresije na općinu Ravno) od 18.09.1991. do 23.12.1996. godine, odnosno do prestanka neposredne ratne opasnosti i koji je demobiliziran rješenjem nadležnog vojnog tijela, kao i osobe koja je sudjelovala u pripremi za obranu i u obrani Bosne i Hercegovine u periodu prije 18.09.1991. godine, a koja je angažirana od nadležnih tijela.

Pod sudjelovanjem u obrani Bosne i Hercegovine u smislu stavka 1. ovog članka podrazumijeva se sudjelovanje u oružanom otporu i djelovanje u izravnoj vezi sa pružanjem otpora.

- Dragovoljcem i organizatorom otpora, u smislu ovog Zakona, smatra se pripadnik vojnih postrojbi koji je sudjelovao u pripremi za obranu i u obrani Bosne i Hercegovine u periodu do 19.06.1992. godine, kao i druga osoba koja nije bila vojni obveznik u vrijeme dragovoljnog stupanja u Oružane snage i ostala neprekidno u postrojbama do kraja rata, ili je ranije demobilizirana od nadležnog vojnog organa.

- Veteran, u smislu ovog Zakona, je osoba koja je stupila u postrojbe iz stavka 1. ovog članka od 18.09.1991. do 31.12.1992. godine i ostala neprekidno do 23.12.1995. godine, ili je ranije demobilizirana od nadležnog vojnog tijela.

- Sudionikom rata, u smislu ovog Zakona, smatra se svaka osoba koja je u sastavu Oružanih snaga iz stavka 1. ovog članka provela najmanje godinu dana neprekidno u periodu od 20.06.1992. godine do 23.12.1995. godine.

Pojmovi i definicije iz ovog članka koriste se i primjenjuju kod reguliranja prava i pogodnosti u svim oblastima i nivoima vlasti koja se tiču branitelja i članova njihovih obitelji.

Članak 3.

Ratni vojni invalid je državljanin Bosne i Hercegovine koji je, vršeći vojne dužnosti i druge dužnosti za ciljeve obrane, u sastavu Oružanih snaga, sudjelujući u obrani Bosne i Hercegovine, u periodu te pod uvjetima i okolnostima iz članka 2. stavak 1. ovog Zakona, zadobio ranu, povredu, bolest ili pogoršanje bolesti, pa je zbog toga nastupilo oštećenje njegovog organizma najmanje 20%.

Ratni vojni invalid je i državljanin Bosne i Hercegovine koji je po zapovijedi ili nalogu nadležnog vojnog tijela ili tijela uprave nadležnog za poslove obrane i državne sigurnosti, pod uvjetima i okolnostima iz stavka 1. ovog članka, zadobio ranu, povredu, bolest ili pogoršanje bolesti pa je zbog toga nastupilo oštećenje njegovog organizma najmanje 20%.

Ratni vojni invalid je i osoba koja je u periodu i pod uvjetima i okolnostima iz stavaka 1. i 2. ovog članka bilo ratni zarobljenik i zadobio ranu, povredu, bolest ili pogoršanje bolesti, pa je zbog toga nastupilo oštećenje njegovog organizma najmanje za 20%.

Ratni vojni invalid je i stranac kod kojeg je nastupilo oštećenje njegovog organizma pod okolnostima i uvjetima iz stavaka 1., 2. i 3. ovog članka.

Članak 4.

Obitelj poginulog, umrlog i nestalog branitelja je obitelj osobe koja je poginula, umrla, nestala pod uvjetima i okolnostima iz članaka 2. i 3. ovog Zakona, odnosno umrla od 23.12.1996. godine od posljedica ranjavanja, povređivanja ili bolesti zadobivene pod uvjetima i okolnostima iz članka 3, ovog Zakona.

Članak 5.

Članovi obitelji poginulog, umrlog, nestalog branitelja i umrlog ratnog vojnog invalida, u smislu ovog Zakona, su:

1. bračni drug, djeca rođena u braku i van braka;

2. usvojena djeca, kao i pastorčad koja su sa poginulim ili nestalim braniteljem, odnosno umrlim ratnim vojnim invalidom živjela u zajedničkom kućanstvu posljednju godinu prije njegove smrti ili nestanka, odnosno stupanja u Oružane snage;

3. roditelji i usvojitelji;

4. oćuh i maćeha koji su sa poginulim, umrlim, nestalim braniteljem, odnosno umrlim ratnim vojnim invalidom živjeli u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine neposredno prije njegove smrti, odnosno stupanja u Oružane snage;

5. djed i baka- po ocu i majci, koji su se starali o podizanju i odgoju osoba od koga izvode pravo i sa kojima su živjeli u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine neposredno prije njegovog stupanja u Oružane snage, pod uvjetom da nema osobe iz točke 1., 2., 3. i 4. ovog stavka:

6. maloljetna braća i sestre, kao i braća i sestre nesposobni za privređivanje, a čija je nesposobnost nastupila prije 15. godine života, ako su sa njim živjeli u zajedničkom kućanstvu do njegove smrti, odnosno do stupanja u Oružane snage i u koliko nemaju roditelje, odnosno članove uže obitelji;

7. vanbračni drug neoženjenog poginulog, umrlog, nestalog branitelja sa kojim je imao dijete i sa kojim je živio u zajedničkom kućanstvu najmanje godinu dana prije njegove smrti, odnosno stupanja u Oružane snage, ako je taj status dokazao u roku od 12 mjeseci od dana smrti te osobe.

Članak 6.

Zajedničkim kućanstvom, u smislu ovog Zakona, smatra se zajednica stanovanja, privređivanja i trošenja ostvarenih prihoda.

Članak 7.

Dobitnik ratnog priznanja ili odlikovanja, u smislu ovog Zakona, smatra se državljanin Bosne i Hercegovine, koji je u periodu od 18.09.1991. godine do 23.12.1995. godine, više puta iskazao osobnu hrabrost, požrtvovanost i osobni doprinos u borbi za obranu i oslobađanje Bosne i Hercegovine, odnosno koji se naročito istakao u oružanom suprotstavljanju agresoru, ili koji je doprinio proširenju slobodnih dijelova Bosne i Hercegovine, pa mu je u skladu sa propisima dodijeljeno ratno priznanje ili odlikovanje:

Značka „Zlatni ljiljan“

Orden slobode

Orden heroja oslobodilačkog rata

Orden oslobađanja

Orden zlatnog grba sa mačevima

Orden zlatnog ljiljana sa zlatnim vijencem

Orden zlatnog ljiljana sa srebrenim vijencem

Medalja za hrabrost

Medalja pobjede

Medalja otpora

Medalja za vojne usluge

Policajska medalja za hrabrost

Zlatna policijska značka-zvijezda

Srebrna policijska zvijezda

Srebrni štit

Red hrvatskog trolista

Red bana Jelačića

Red Nikole Šubića Zrinskog

Red kneza Domagoja s ogrlicom

Red hrvatskog pletera

Kao i obitelji poginulog, umrlog i nestalog branitelja i obitelji ratnog vojnog invalida nositelji tih priznanja.

Članak 8.

S braniteljima, u smislu ovog Zakona, izjednačeni su u pravima sudionici narodnooslobodilačkog-antifašističkog rata 1941.-1945. godine, čiji je status utvrđen rješenjem nadležnog tijela.

Članak 9.

O postupku za priznavanje statusa osobe iz članka 1. ovog Zakona, izuzev ratnih vojnih invalida i članova obitelji poginulog branitelja, obitelji umrlog ratnog vojnog invalida kao i dobitnika ratnih priznanja ili odlikovanja i članova njihovih obitelji, posebne akte donosi ravnatelj i zamjenik ravnatelja Uprave za pitanje boraca –branitelja HNŽ (u daljem tekstu: Uprava).

II- DOPUNSKA PRAVA

Članak 10.

Osoba iz članka 1. ovog Zakona imaju pod uvjetima, na način i u obimu utvrđenim ovim Zakonom, sljedeća prava:

- Zdravstvena zaštita i osiguravanje sanitetskog materijala i lijekova
- Banjsko i klimatsko liječenje (medicinska rehabilitacija);
- Naknada putnih troškova prijevoza (liječenje u Bosni i Hercegovini);
- Naknada putnih troškova kod liječenja u inozemstvu);
- Ortopedska i druga pomagala;
- Prava po osnovu preostale radne sposobnosti;
- Prioritet zapošljavanja;
- Novčane pomoći za otvaranje radnih mjesta;
- Subvencioniranje obveze plaćanja naknade za građevinsko zemljište;
- Prilagođavanje prilaza do stambene jedinice i kretanje u stanu invalidskim kolicima;
- Stambeno zbrinjavanje;
- Prioritet kod upisa u obrazovne ustanove, stipendiranje-kreditiranje, smještaja u đačke, studentske i umirovljeničke domove;
- Beneficije kod plaćanja naknada u obrazovnim ustanovama;
- Jednokratne novčane pomoći;
- Pravo u osiguravanju i dodjeli sredstava za održiv povratak;
- Naknada za podizanje nadgrobnog spomenika;
- Naknada troškova sahrane;
- Pravo po osnovu ratnog priznanja ili odlikovanja ;
- Posebna prava.

1.Zdravstvena zaštita i osiguranja sanitetskog materijala i lijekova

Članak 11.

Osobe iz članka 1. ovog Zakona, u koliko ne mogu ostvariti status osigurane osobe po propisima iz oblasti zdravstvenog osiguranja, ostvaruje to pravo po ovom Zakonu.

U slučajevima iz prethodnog stavka obveznik uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje je Uprava.

Članak 12.

O proširenom opsegu prava za ratne vojne invalide poseban propis donosi Skupština Hercegovačko-neretvanske županije, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Propisom iz prethodnog stavka naročito se utvrđuju posebni programi koji obuhvaćaju financiranje ortopedskih pomagala i njihovih popravaka u punom iznosu, te osiguranje potrebnih lijekova i sanitetskog materijala za ratne vojne invalide, kao i posebnog materijala za ratne vojne invalide-osobe sa paraplegijom.

Članak 13.

Ratni vojni invalidi, članovi obitelji poginulog branitelja i umrlog ratnog vojnog invalida, kao i članovi uže obitelji ratnog vojnog invalida, koji su korisnici zdravstvenog osiguranja po osnovu članka 11. ovog Zakona, oslobađaju se od obveze osobnog sudjelovanja (participacije) osiguranih osoba u troškovima korištenja zdravstvene zaštite i snošenja troškova liječenja na teritoriji Hercegovačko-neretvanske županije (u daljem tekstu: Županija).

Odluka o oslobađanju obveze osobnog sudjelovanja (participacije) plaćanja troškova liječenja za osobe iz prethodnog stavka, donosi Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi u suradnji sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Županije.

2. Banjsko i klimatsko liječenje (medicinska rehabilitacija)

Članak 14.

Osobe iz članka 1. ovog Zakona, pod uvjetima propisanim ovim Zakonom, imaju pravo na banjsko i klimatsko liječenje (medicinska rehabilitacija).

Članak 15.

Banjsko i klimatsko liječenje, prema ovome Zakonu, podrazumijeva liječenje koje je neophodno kao nastavak liječenja od zadobivene rane, povrede, ozljede ili bolesti koje su propisane kao indikacije zato liječenje, a koje se obavlja u specijaliziranim zdravstvenim ustanovama u kojima se u liječenju primjenjuju i prirodni faktori, drugim zdravstvenim ustanovama u kojima se liječenje obavlja pretežno prirodnim faktorom, kao i u ustanovama i gospodarskim društvima osnovanim za liječenje, odmor i rekreaciju u kojima se u liječenju primjenjuje prirodni faktor.

Članak 16.

O potrebi za banjskim i klimatskim liječenjem na osnovu zahtjeva osobe iz članka 1. ovog Zakona u upute liječnika specijaliste odlučuje liječničko povjerenstvo koja radi pri Zavodu zdravstvenog osiguranja Županije.

Izuzetno od odredbe prethodnog stavka ratni vojni invalid-paraplegičar, ima pravo na banjsko klimatsko liječenje jedanput godišnje u trajanju od 21 dan, bez obzira na medicinski nalaz. O potrebi za pratiteljem osobe iz stavka 1. ovog članka, pojedinačno odlučuje nadležno liječničko povjerenstvo.

Članak 17.

Uprava zaključuje ugovore o banjskom i klimatskom liječenju sa ustanovama i gospodarskim društvima iz članka 15. ovog Zakona.

Ugovorima iz prethodnog stavka naročito se utvrđuje opseg i kvaliteta zdravstvenih i drugih usluga koje te ustanove i gospodarska društva pružaju korisnicima, cijene tih usluga i druga međusobna prava i obaveze.

3. Naknada putnih troškova za liječenje u inozemstvu

Članak 18.

Osobe iz članka 1. ovog Zakona imaju pravo na naknadu troškova prijevoza za odlazak na liječenje i po završetku liječenja, kao i naknadu troškova smještaja do deset dana, kada to liječenje nije moguće obaviti u Bosni i Hercegovini.

Ukoliko je osoba iz prethodnog stavka korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć od strane druge osobe, ima pravo iz prethodnog stavka i za osobu koje s njim putuje u pratnji.

Odluku o odobravanju isplate troškova prijevoza i smještaja donosi ravnatelj i zamjenik ravnatelja Uprave.

Isplatu sredstava iz prethodnog stavka vršit će Uprava.

Članak 19.

O nemogućnosti liječenja u Bosni i Hercegovini potvrdu izdaje liječnički konzilij Kliničkog centra u Sarajevu, Tuzli i Mostaru.

4. Naknada troškova prijevoza (liječenje u BiH)

Članak 20.

Članovi obitelji poginulih branitelja, ratni vojni invalidi, demobilizirani branitelji koji su radi ostvarivanja zdravstvene zaštite upućeni van mjesta prebivališta na teritoriji Bosne i Hercegovine, imaju pravo na troškove prijevoza u visini cijene povratne autobusne karte od mjesta prebivališta do mjesta u koje su upućeni.

Odluku o odobravanju isplate troškova prijevoza donose nadležne općinske službe braniteljsko-invalidske zaštite.

Ratni vojni invalidi- osobe sa paraplegijom, koji se radi ostvarivanja zdravstvene zaštite upućeni van mjesta prebivališta, a na teritoriju Bosne i Hercegovine imaju pravo na troškove prijevoza u visini 20% iznosa prodajne cijene jednog litra goriva za vozilo koje se koristi, za svaki pređeni kilometar.

5. Ortopedska i druga pomagala

Članak 21.

Pravo na ortopedska i druga pomagala, endoproteze, sanitetski materijal, sanitetske sprave i lijekove, ostvaruje se u skladu sa člankom 12. ovog Zakona.

6. Pravo po osnovu preostale radne sposobnosti

Članak 22.

Neuposleni ratni vojni invalid ili demobilizirani branitelj ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju, uključujući i školovanje, za obavljanje poslova za koje se traži viša stručna sprema od one koju ima ratni vojni invalid ili demobilizirani branitelj, ako prema općem obrazovanju, godinama života, zdravstvenom stanju i drugim okolnostima ima uvjete za uspješnu rehabilitaciju.

Članak 23.

Pravo na profesionalnu rehabilitaciju, po zahtjevu nezaposlenog ratnog vojnog invalida ili demobiliziranog branitelja, utvrđuje se na osnovu nalaza, ocjene i mišljenja povjerenstva stručne ustanove za ocjenjivanje radne sposobnosti, u skladu sa propisima iz oblasti mirovinsko-invalidskog osiguranja.

Povjerenstvo iz prethodnog stavka dužno je u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva izvršiti ocjenu radne sposobnosti i o tome u daljem roku od 8 dana pismeno izvjestiti osobe iz prethodnog stavka i općinsku službu nadležnu za braniteljsko-invalidsku zaštitu (u daljem tekstu: općinska služba) u čijoj se službenoj evidenciji vodi ratni vojni invalid ili demobilizirani branitelj.

Članak 24.

Općinska služba dužna je uputiti osobe iz prethodnog članka na profesionalnu rehabilitaciju najkasnije u roku od 30 dana od dana stjecanja prava na profesionalnu rehabilitaciju.

Članak 25.

Županijska tijela uprave i županijske upravne ustanove, grad i općine s područja županije (u daljem tekstu: grad i općina) kao i sve pravne osobe čiji je utemeljitelj Županija, ili općina, odnosno koji se financiraju iz proračuna sa sudjelovanjem od najmanje 25%, dužni su primiti na profesionalnu rehabilitaciju ratnog vojnog invalida ili demobiliziranog branitelja kojeg uputi Uprava za pitanja branitelja na prijedlog općinske službe.

Subjekti iz prethodnog stavka će svojim općinskim aktima urediti prava, obveze i odgovornosti za ostvarivanje ovog prava u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 26.

Način ostvarivanja prava po osnovu preostale radne sposobnosti propisuje se posebnim pravilnikom koji donose ravnatelj i zamjenik ravnatelja Uprave u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

7. Prioriteti u upošljavanju

Članak 27.

Osobe iz članka 1. ovog Zakona ostvaruju pravo na prioritarno upošljavanje, pod jednakim uvjetima, na način predviđen aktivnom politikom upošljavanja utvrđenom propisima općine, grada ili Županije.

Županijska tijela uprave i županijske upravne ustanove, grad i općine kao i sve pravne osobe čiji je utemeljitelj Županija, grad ili općina, odnosno koja se financiraju iz Proračuna sa sudjelovanjem najmanje od 25% dužni su prilikom prijema u radni odnos osigurati prioritet osobama iz članka 1. ovog Zakona.

8. Novčana pomoć za otvaranje radnih mjesta

Članak 28.

Za otvaranje radnih mjesta, kojim bi pitanje upošljavanja riješila osoba iz članka 1. ovog Zakona mogu se dodijeliti novčane pozajmice ili krediti.

Vlada županije može posebnim propisima utvrditi način i uvjet za odobravanje pozajmica iz prethodnog članka na prijedlog uprave u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

9.Subvencioniranje obveze plaćanja naknade za građevinsko zemljište

Članak 29.

Osobama iz članka 1. ovog Zakona mogu se subvencionirati obveze plaćanja naknade za građevinsko zemljište za izgradnju kolektivnih stambenih objekata, na kome pravo raspolaganja ima grad ili općina, te za izgradnju obiteljske stambene zgrade za vlastite potrebe, površine do 400 m² kada prvi put rješavaju svoje stambeno pitanje, odnosno površine do 150 m² za izgradnju poslovnog prostora u kojem će biti riješeno i njihovo zaposlenje.

Lokacija građevinskog zemljišta na kome pravo raspolaganja ima grad ili općina, a koja je određena za stambeno zbrinjavanje osoba iz članka 1. ovog Zakona i za koju će grad ili općina subvencionirati obaveze plaćanja naknade za dodijeljeno građevinsko zemljište, obvezno će se oglašavati putem sredstava javnog informiranja, sukladno kriterijima koja će utvrditi nadležno općinsko ili gradsko tijelo.

Članak 30.

Osobama iz članka 1. ovog Zakona subvencionirat će se obveza plaćanja naknade za pogodnost i naknade za uređenje građevinskog zemljišta za izgradnju objekata iz prethodnog članka, kada prvi put rješavaju svoje stambeno pitanje, pod uvjetom da snose eventualne troškove rješavanja imovinsko-pravnih odnosa koji nisu izmirili ili o svom trošku izvrše opremanje građevinskog zemljišta prema uvjetima iz građevinske dozvole pod nadzorom nadležne općinske službe za Upravu.

Odredbe prethodnog stavka odnose se i na dogradnju nadziđivanjem, preuređivanjem krovišta i potkrovlja, pretvaranjem zajedničkih prostorija, te rekonstrukciju kojom se povećava dotadašnja površina stambene jedinice do 100 m² netto građevinske površine.

Članak 31.

Osobe iz članka 1. ovog Zakona imaju pravo na subvencioniranje plaćanja naknade za pogodnosti i naknade za uređenje građevinskog zemljišta za izgradnju poslovnog prostora, netto građevinske površine do 150 m².

Članak 32.

Odluku o visinju subvencije iz članka 29,30. i 31. ovog Zakona odredit će nadležno predstavničko tijelo grada ili općine u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

10. Prilagodavanje prilaza za stambene jedinice i kretanja u stanu invalidskim kolicima

Članak 33.

Ratni vojni invalid I grupe koji nije sposoban za kretanje bez invalidskih kolica, ima pravo na uklanjanje arhitektonsko-urbanističkih barijera za prilaz i ulaz u stambenu zgradu u kojoj stanuje, kao i za korištenje stana.

Pravo iz prethodnog stavka može se ostvariti jednokratno, i to samo ako se radi o stambenoj jedinici sa rješanim svim imovinsko-pravnim odnosima.

Uklanjanje arhitektonsko-urbanističkih barijera za nesmetano kretanje osoba iz stavka 1. ovog članka, dužne su izvršiti sve pravne osobe na prostoru općine ili grada u roku godinu dana od stupanja na snagu ovog Zakona.

11. Stambeno zbrinjavanje

Članak 34.

Pod uvjetom da nemaju, ili im je djelomično riješeno stambeno pitanje, te da prebivalište na području Županije imaju neprekidno najmanje tri godine prije stupanja na snagu ovog Zakona, osobe iz članka 1. ovog Zakona imaju pravo na pomoć u stambenom zbrinjavanju, po prioritetu:

malodobna djeca poginulih, umrlih i nestalih branitelja bez oba roditelja i ratni vojni invalidi 100% I grupe,

obitelji poginulih, umrlih i nestalih branitelja prema broju poginulih, umrlih i nestalih branitelja i ratni vojni invalidi 100% II grupe,

nositelji najviših ratnih priznanja i odlikovanja prema članku 7. ovog Zakona,

ratni vojni invalidi prema procentu invaliditeta,

demobilizirani branitelji.

Članak 35.

Osobe iz prethodnog članka imaju pravo na odgovarajući stan, (ukoliko Uprava raspolaže stambenim fondom, ili gradi stambenu jedinicu), ili sredstva za kupovinu, odnosno izgradnju stambene jedinice.

Članak 36.

U zavisnosti od raspoloživih sredstava, osobe iz članka 34. ovog Zakona imaju pravo na jednokratnu dugoročnu pozajmicu, kao i pravo na jednokratnu bespovratnu dodjelu sredstava kada prvi put rješavaju svoje stambeno pitanje.

Jednokratna bespovratna sredstva za rješavanje stambenih potreba ne mogu se dodijeliti u većoj vrijednosti od jedne trećine najvećeg propisanog iznosa za novčanu pozajmicu.

Članak 37.

Sredstva namijenjena za stambeno zbrinjavanje iz članka 36. ovog Zakona osigurat će se unutar županijskog, općinskih i gradskog proračuna, državnih institucija i ustanova, kao i putem donacija humanitarnih organizacija.

Članak 38.

Vlada Županije će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, a na prijedlog Uprave, donijeti poseban propis kojim će urediti kriterije za prvenstvo korištenja prava, namjenu i visinu pozajmice i vremenski period za njeno vraćanje, način realizacije i sredstva osiguravanja povrata, postupak i uvjete pod kojima se novčana pozajmica ili bespovratna sredstva za rješavanje stambenih potreba odobrava, kao i ostala pitanja od značaja, za ostvarivanje tog prava.

Propisom iz prethodnog stavka, utvrdit će se vrsta, namjena, visina, postupak i uvjeti za dodjelu sredstava za rješavanje stambenih potreba, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje tog prava.

12. Prioritet kod upisa u obrazovne ustanove, stipendiranja, kreditiranja, smještaje u đačke, studentske i umirovljeničke domove

Članak 39.

Osobe iz članka 1. ovog Zakona i njihova djeca, pod istim uvjetima, imaju pravo na prvenstvo upisa i besplatno školovanje u obrazovnim ustanovama (srednje, više škole i fakultete) čiji je osnivač Županija, grad ili općina.

Osobe iz članka 1. ovog Zakona imaju pravo na besplatno doškolovanje, odnosno prekvalifikaciju radi stjecanja neophodnog obrazovanja koje im je potrebno radi obavljanja određenih poslova, a isto nije u mogućnosti da obavlja poslove za koje je bilo obrazovano i raspoređeno prije nastanka invalidnosti.

Obrazovne ustanove iz prethodnog stavka će svojim pravilnicima ili drugim aktima, u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona, utvrditi načine i uvjete korištenja ovog prava.

Članak 40.

Osoba iz članka 1. ovog Zakona i njihova djeca pod istim uvjetima utvrđenim posebnim propisima, imaju prioritet prilikom ostvarivanja prava na smještaj u đачke i studentske domove na području Županije, u skladu sa odgovarajućim aktom nadležnog tijela-institucije.

Članak 41.

Osoba iz članka 1. ovog Zakona i njihova djeca pod istim uvjetima utvrđenim posebnim propisima, imaju prioritet prilikom odobravanja stipendija-kredita, u skladu s odgovarajućim aktom nadležnih županijskih, odnosno gradskih ili općinskih službi za upravu.

Članak 42.

Osobe iz članka 1. ovog Zakona imaju prioritet kod smještaja u umirovljeničke domove, u skladu sa odgovarajućim aktom nadležnog tijela.

Članak 43.

Osobe iz članka 1. ovog Zakona i njihova djeca imaju pravo na kreditiranje troškova postdiplomskog studija, i izrade magistarskog i doktorskog rada, u skladu sa posebnim propisima nadležnih tijela i institucija.

13. Beneficije kod plaćanja naknada u obrazovnim ustanovama

Članak 44.

Djeca poginulih branitelja, ratnih vojnih invalida, neuposlenih demobiliziranih branitelja, kod redovnog pohađanja srednje škole i redovnog studiranja na javnim visokoškolskim ustanovama na teritoriju Županije pripadaju beneficije u visini 50% kod plaćanja naknada za upis u novu školsku/akademsku godinu u skladu s odgovarajućim aktom nadležnih županijskih tijela-institucija i ustanova.

14. Jednokratne novčane pomoći

Članak 45.

Osobama iz članka 1. ovog Zakona se može odobriti jednokratna novčana pomoć na osnovu podnesenog zahtjeva i priloga iz kojih proizlazi da se neka osoba nalazi u stanju socijalne potrebe.

Maksimalnu visinu jednokratne novčane pomoći u tijeku jedne kalendarske godine iz prethodnog stavka utvrđuje Uprava.

Članak 46.

Jednokratne novčane pomoći, u skladu sa člankom 45. ovog Zakona, odobravaju se i isplaćuju od strane Uprave, na osnovu odluke o raspodjeli proračunom planiranih sredstava za te svrhe i općeg akta kojim se utvrđuje postupak, uvjeti i kriteriji za odobravanje jednokratnih novčanih pomoći.

Opći akt i odluku iz prethodnog stavka donosi Uprava.

15.Pravo u osiguranju i dodjeli sredstava za održiv povratak

Članak 47.

Pod uvjetima iz članka 36. ovog Zakona, osobe iz članka 1. ovog Zakona, koja imaju ili su imala status raseljene osobe, u svrhu osiguranja uvjeta za održiv povratak u mjesta u kojima su imali prebivalište ili boravište prije početka agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu, imaju pravo na jednokratnu dodjelu sredstava za održivi povratak.

Članak 48.

Pravo iz prethodnog članka nemaju osobe koje su na području Županije riješila svoje stambeno pitanje do stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 49.

Vlada Županije će posebnim propisom urediti vrstu i visinu sredstava iz članka 47. ovog Zakona, kriterije za prvenstvo korištenja prava, način realizacije, postupak i uvjete pod kojima se sredstva za održivi povratak dodjeljuju, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje prava, u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

16.Naknada za podizanje nadgrobnog spomenika

Članak 50.

Svim pripadnicima Oružanih snaga, koji su poginuli, nestali i umrli u tijeku agresije na Bosnu i Hercegovinu u periodu od 18.9.1991. godine do 23.12.1996. godine i ukopani na području Županije, Vlada Županije će financirati izradu i postavljanje nadgrobnih spomenika u skladu s postojećim idejnim rješenjima jedinstvenog nadgrobnog spomenika za poginulog branitelja (te osigurati sredstva za trajnu zaštitu i održavanje).

Uprava može odobriti izradu i podizanje nadgrobnih spomenika i za pripadnike Oružanih snaga BiH iz prethodnog stavka, koji su ukopani, izvan područja HNŽ-a, a koji su početkom agresije na BiH imali prebivalište na području Županije.

Članovi obitelji poginulog branitelja iz stavka 1. ovog članka, koji svojim sredstvima izvrše podizanje nadgrobnog spomenika, imaju pravo na naknadu troškova u visini i prema dinamici isplate koju utvrdi Uprava.

Uprava će, u okviru raspoloživih sredstava i mogućnosti, pomagati u financiranju podizanja spomen obilježja i poginulim braniteljima, kao i uređenja groblja.

Članak 51.

Organizatorima otpora, veteranima-prvoborcima, kao i nositeljima najviših ratnih priznanja, ratnim vojnim invalidima, Županija/Uprava će podići nadgrobne spomenike nakon njihove smrti, u skladu sa idejnim rješenjem nadgrobnog spomenika, koji će utvrditi Uprava, u ovisno od raspoloživih sredstava.

17.Naknada troškova sahrane

Članak 52.

U slučaju smrti osobe iz članka 1.ovog Zakona, članovi obitelji koji sahrane umrlog imaju pravo na naknadu troškova sahrane u visini od jedne prosječne neto plaće uposlenih u Županiji, iz prethodne godine, te u opravdanim slučajevima, i stvarne troškove prijevoza umrlog u druga područja Bosne i Hercegovine, ukoliko to pravo ne mogu ostvariti po drugom osnovu.

Članak 53.

Troškovi sahrane za umrlog člana obitelji poginulog branitelja, kao i dobitnika najvećih priznanja i odlikovanja, osiguravaju se u proračunu Županije.

Troškovi sahrane za umrlog ratnog vojnog invalida i neuposlenog demobiliziranog branitelja, osiguravaju se u općinskom-gradskom proračunu.

18.Pravo po osnovu ratnog priznanja i odlikovanja

Članak 54.

Vlada će svojom odlukom utvrditi prava nositelja ratnog priznanja ili odlikovanja i članova njihovi obitelji, sukladno svojim financijskim mogućnostima.

19.Posebna prava

Članak 55.

Pod uvjetom da prebivalište na području Županije imaju neprekidno najmanje tri godine prije stupanja na snagu ovog Zakona, nositelji najviših ratnih priznanja, veterani-prvoborci, ratni vojni invalidi kojima je priznato pravo na dodatak na njegu i pomoć od strane druge osobe kao i pripadnici braniteljskih populacija u stanju socijalne potrebe, imaju pravo na jednokratnu novčanu pomoć u tijeku jedne kalendarske godine, u visini koju utvrdi Vlada Županije, a prema dinamici isplate koju utvrdi Uprava.

Pravo iz stavka 1. ovog članka može se ostvariti samo po jednom osnovu.

Članak 56.

Nositelji najviših ratnih priznanja, veterani-prvoborci, ratni vojni invalidi, obitelji umrlih ratnih vojnih invalida, obitelji poginulih branitelja imaju prednost, pod jednakim uvjetima, pri zakupu jednog poslovnog prostora u vlasništvu Županije, grada ili općine.

III-POSTUPAK ZA PRIZNANJE PRAVA

Članak 57.

Postupak ostvarivanja i zaštite prava po ovom Zakonu, osobama iz članka 1. ovog Zakona, osigurava se prema Zakonu o upravnom postupku F BiH.

Zahtjev za ostvarivanje prava iz članka 8. ovog Zakona, s odgovarajućom dokumentacijom, podnose se općinskoj nadležnoj za braniteljsko-invalidske zaštite za prava koja se financiraju iz proračuna grada-općine i Županije.

Nadležna općinska-gradska služba donosi rješenje u prvom stupnju za prava iz članka 20., 29., 30., 31., 33. i 53. ovoga Zakona koja se financiraju iz proračuna općine ili grada.

O žalbi rješava Uprava.

Uprava donosi rješenje u prvom stupnju za prava koja se financiraju iz proračuna Županije.

O žalbi rješava povjerenstvo Vlade Županije.

Rješenje iz stavka 4. i 5. ovog članka su konačna u upravnom postupku i protiv njih se može pokrenuti upravni spor pred Županijskim sudom u Mostaru.

Članak 58.

Prava prema ovom Zakonu, ne mogu ostvariti:

osobe koje su samovoljno, bez odobrenja nadležnog zapovjedništva napustile Oružane snage (dezertirale);

osobe koje su se same ranile ili povrijedile radi izbjegavanja vojne dužnosti za ciljeve obrane i sigurnosti Bosne i Hercegovine;

osobe koje su osuđene pravosnažnom sudskom presudom zbog izvršenja težih krivičnih djela protiv ustavnog poretka Bosne i Hercegovine, ustavnog poretka Federacije Bosne i Hercegovine, krivičnih djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava i krivičnih djela protiv Oružanih snaga;

članovi obitelji osoba koje su osuđene za djela iz stavka 1. točka 1., 2. i 3. ovog članka.

IV- OSTVARIVANJE I PRESTANAK PRAVA

Članak 59.

Osobe iz članka 1. ovog Zakona, mogu ostvariti svoja prava samo pod uvjetom da isti ne mogu ostvariti pod drugom osnovu. Prava utvrđena ovim Zakonom mogu se koristiti dok postoje propisani uvjeti za korištenje tih prava i ne mogu se nasljeđivati, niti prenositi na druge osobe.

U slučaju smrti branitelja i ratnog vojnog invalida, prava po ovom Zakonu nastavljaju koristiti članovi njihove uže obitelji (bračni drug, djeca do navršenih 18 godina života, odnosno 25 godina života ako se nalazi na redovnom školovanju).

Članak 60.

Prestanak svojstva ratnog vojnog invalida ili člana obitelji poginulog branitelja i obitelji umrlog ratnog vojnog invalida (korisnika prava na osobnu, odnosno obiteljsku invalidninu), u skladu sa važećim Federalnim propisima, povlači i prestanak prava utvrđenih ovim Zakonom, ukoliko su prava ostvarena na osnovu tog svojstva.

U slučaju odjave prebivališta sa područja Županije, odnosno prijave prebivališta na drugom području unutar Bosne i Hercegovine, osobe iz članka 1. ovog Zakona nastavljaju koristiti pravo po ovom Zakonu, sve dok ta prava ne ostvare po propisima koji važe na području njihovog novog prebivališta.

Članak 61.

Korisnik prava po ovom Zakonu dužan je prijaviti svaku promjenu koja povlači izmjenu ili prestanak prava utvrđenih ovim Zakonom u roku od 15 dana od nastanka promjene.

V-KAZNENE ODREDBE

Članak 62.

Novčanom kaznom u iznosu od 1000 do 5000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

-ne primi na profesionalnu rehabilitaciju ratnog vojnog invalida ili demobiliziranog branitelja, (članak 25. Zakona);

-ne osigura prioritet u upošljavanju osobama iz članka 1., a prema članku 27. ovog Zakona;

-ne osigura pravo osobama iz članka 1. ovog Zakona, kao i njihovoj djeci, prioritet upisa i besplatno školovanje u školskoj i obrazovnoj ustanovi čiji je osnivač Županija, grad ili općina;

-ne osigura smještaj osobama prema članku 40., 41., 42. i 43. ovog Zakona.

Za prekršaje iz stavka 1. ovog članka, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 100 do 500KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

VI-SREDSTVA ZA FINANCIRANJE PRAVA

Članak 63.

Financijska sredstva predviđena za ostvarivanje prava utvrđenih ovim Zakonom osiguravaju se u proračunu Županije, osim prava iz članka 20., 29., 31., 33. i 35. ovog Zakona, koji se osiguravaju iz proračuna općine ili grada.

Članak 64.

Općina- grad s područja Županije, za korisnike prava ovog Zakona, može svojim propisima utvrditi i druga prava koja nisu obuhvaćena ovim Zakonom, koja općina-grad smatra značajnim za ostvarivanje prava osoba iz članka 1. ovog Zakona.

VII-NADZOR

Članak 65.

Nadzor nad provođenjem ovog Zakona vrši Uprava.

VIII-PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 66.

U roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, Uprava će, uz suglasnost Vlada Županije, donijeti sve provedbene akte iz svoje nadležnosti za sva prava predviđena ovim Zakonom, a čiji rokovi i nadležnosti nisu određeni posebnim člankom ovog Zakona.

Članak 67.

Ratni vojni invalidi, kojima je do stupanja na snagu ovog Zakona, posredstvom državnih tijela izvršeno uklanjanje arhitektonsko-urbanističkih barijera za ulazak i korištenje stana u invalidskim kolicima, smatraju se da su iskoristili pravo iz članka 33. ovog Zakona.

Članak 68.

U roku od 30 dana od stupanja na snagu ovog Zakona, gradske ili općinske službe će donijeti rješenje o priznavanju prava, ukoliko ispunjavaju uvjete iz članka 11. ovog Zakona, za ratne vojne invalide i članove obitelji poginulih branitelja i obitelji umrlog ratnog vojnog invalida i demobiliziranih branitelja, kojima je pravo na zdravstvenu zaštitu bilo priznato u skladu sa federalnim propisom.

Članak 69.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Narodnim novinama Hercegovačko-neretvanske Županije“.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
HERCEGOVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Broj: 02-01-XXXI-122/06
Mostar, 26, listopada 2006. godine

Predsjedavajući
Omer Čevra, v.r.